

Moerbeischildluis (*Pseudaulacaspis pentagona*)

Deze schildluis is afkomstig uit Azië, maar is reeds lang in Zuid-Europa aanwezig (Italië, 1886). Niet enkel in Zuid-Europa, maar stilaan ook in Duitsland wordt het een ware plaag. In België observeren we sinds 2015 ook de eerste zware aantastingen bij kersen en rode trosbessen. De moerbeischildluis heeft meer dan 120 waardplanten: niet enkel geteeld fruit zoals perzik (de favoriet), kers, abrikoos of bessen worden belaagd, maar ook esdoorn, laurierkers, populier, rozebottel, ... Aantasting door moerbeischildluis kan heel ernstig zijn. Zo werd begin 1900 in Florida bijna de hele perzikenteelt van de kaart geveegd door dit insect: daar wordt het dan ook 'White Peach Scale' genoemd. Kenmerkend is uiteraard het schild waar ze onder leven.

De cyclus: Ze overwinteren als bevrucht volwassen vrouwtje op het hout. In het voorjaar (gemiddeld 5 mei) beginnen de vrouwtjes zo'n 125 eitjes te leggen onder het schild: oranje (vrouwelijke) en witte (mannelijke) eitjes. Hieruit ontluiken de 'crawlers' of wandelende larven na 3 à 4 dagen. De vrouwtjes verspreiden zich tot 1 m ver op de plant (migratie: gemiddeld 25 mei) en steken dan hun lange zuigsnuit (stylet) door de schors in het floeem om zich te voeden. Na 2 vervellingen zijn ze volwassen. Deze volwassen vrouwtjes blijven immobiel op de plant en zijn bedekt met een schild (opgebouwd uit vervellingen en versterkt met was of stukjes schors). Ze zijn ongeveer 2mm lang.

De mannetjes blijven dichterbij of soms onder het moederschild. Na 5 vervellingen ontluiken de volwassen mannetjes die lijken op vliegjes: ze zijn oranje en hebben vleugels om zich snel naar de vrouwtjes te bewegen. Dat is belangrijk want de volwassen mannetjes leven maar 1 dag: ze gaan op de sexferomonen van de vrouwtjes af en paren dan op korte tijd met meerdere vrouwtjes. De bevruchte vrouwtjes leggen na 20 dagen weer eitjes. Bij 21°C duurt deze cyclus ongeveer 50 dagen. In warme gebieden kunnen tot vier generaties per jaar voorkomen, bij ons eerder 2 generaties. De gevleugelde mannetjes kan je zien vanaf midden juni, de 2de generatie vanaf augustus.

Beginnende aantasting: vrouwelijke schildluizen duidelijk zichtbaar tijdens wintersnoei

Het schadebeeld: een beginnende aantasting herken je aan de witte schildjes van de mannetjes op het hout (foto linksonder). In een later stadium wordt de onderkant van de tak wit door de vele mannelijke schildluizen. Uiteindelijk krijgen hele bomen een wit uitzicht (schijnbaar gekalkt) door de massale aantasting (foto rechtsonder). Een beperkt aantal schildluizen zal geen noemenswaardige gevolgen hebben, maar bij zware aantasting lijdt de boom er erg onder, met groeiremming tot gevolg. In extreme gevallen sterven takken of zelfs de stam af, omdat ze als het ware geringd worden door de vele zuigsnuiten in de schors.

Schildjes van de vrouwtjes

Gele vrouwtjes onder het schild

Witte vervellingen van mannetjes

Gewit uitzicht door massale aantasting

De bestrijding: het is van belang om de plaag vroeg in te dijken door aangekochte bomen VOOR het planten te controleren op deze schildluis! Bij controles tijdens wintersnoei moet beperkte aantasting ook verwijderd worden (met borstel).

Chemische bestrijding: spuittechniek (veel water) en tijdstip zijn van essentieel belang om ook de larven aan de onderkant van het hout goed te raken. Dit kan op 2 momenten:

- Op overwinterende larven in het voorjaar met olie (maar bespuitingen op volwassen moerbijschildluizen, die veilig onder het schild zitten, hebben doorgaans een minder goed effect.)
- Op migratie (wandelende larven) met Movento (7 à 9 dagen na ontluiking zijn de worden de larven het best bestreden: een of twee behandelingen met Movento en goede spuittechniek hebben dan een hoge efficiëntie)

Natuurlijke bestrijding: De luizen worden geparasiteerd door bepaalde sluipwespen en opgegeten door lieveheersbeestjes (van het wilgen- en heidelieveheersbeestje is geweten dat ze grote aantallen schildluizen kunnen consumeren) en gaasvliegen. Uit de beperkte ervaringen in het veld blijkt dat er wel heel wat parasitering door sluipwespen voorkomt, maar dat de natuurlijke vijanden deze plaag niet volledig onder controle kunnen houden!

